



# ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

29 Δεκεμβρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 6850

## ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 6059

**Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 153/22-01-2021 (Β' 326) υπουργικής απόφασης «Πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου 19.3 "Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)" του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020».**

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ  
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

Τις διατάξεις:

1. α) Της παρ. 2 του άρθρου 69 του ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις» (Α' 265).

β) Τον ν. 4336/2015 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης» (Α' 94).

γ) Του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καθώς και με την σχετική περί Δημοσίων Έργων Εθνική Νομοθεσία (Α' 147).

δ) Του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

ε) Του ν. 4782/2021 «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» (Α' 36).

στ) Του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005,

Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

2. Τους κανονισμούς, όπως τροποποιήθηκαν:

α) Τον Κανονισμό 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής, το ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, Ταμείο Συνοχής, ΕΤΘΑ και για την κατάργηση του Καν (ΕΚ) 1083/2006.

β) Τον εκτελεστικό κανονισμό 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ και την κατάργηση του Καν (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου.

γ) Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των Καν (ΕΟΚ) 352/1978, (ΕΚ) 165/1994, (ΕΚ) 2799/1998, (ΕΚ) 1290/2005, (ΕΚ) 485/2008 του Συμβουλίου.

δ) Τους εκτελεστικούς κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 808/2014 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (Άρθρο 13, Παράρτημα ΙΙΙ) και αριθ. 669/2016 για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014 (Παράρτημα ΙΙΙ).

ε) Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 809/2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση κατ' εξουσιοδότηση του Κανονισμού (ΕΕ) 807/2004 για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.

στ) Την υπ' αρ. C (2015) 9170/11.12.2015 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014- 2020.

3. Το π.δ. 97/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).

4. Το π.δ. 8/2022 «Διορισμός Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 19).

5. Το π.δ. 56/2021 «Διορισμός Υπουργού και Υφυπουργών» (Α' 142).

6. Το π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100).

7. Την υπ' αρ. 6309/09-09-2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιο Στύλιο» (Β' 4190).

8. Την υπό στοιχεία 2/68332/ΔΕΠ/16-09-16 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού σχετικά με «Ρυθμίσεις για τις μετακινήσεις στο πλαίσιο ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των ΠΑΑ και ΕΠΑΛΘ, του ΕΟΧ και του Μηχανισμού Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη» (Β' 2943).

9. Την υπ' αρ. 2618/13-10-2022 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027» (Β' 5375).

10. Την υπ' αρ. 2545/17-10-2016 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης - Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 στις ΕΥΔ Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Περιφερειών» (Β' 3447).

11. Την υπ' αρ. 2281/96031/2017 κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση καθηκόντων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ως Οργανισμού Πληρωμών στο πλαίσιο διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών για τα υπομέτρα 19.2, 19.3 και 19.4 του ΠΑΑ 2014-2020» (Β' 3277).

12. Την υπ' αρ. 1065/19.04.2016 υπουργική απόφαση για τη θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020» (Β' 1273).

13. Την υπ' αρ. 1435/14-06-2016 (Β' 1839) πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την επιλογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων στο πλαίσιο του Μέτρου 19 «Στήριξη για Τοπική Ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του ΠΑΑ 2014-2020 και της προτεραιότητας 4 «Αύξηση της Απασχόλησης και της Εδαφικής Συνοχής» του ΕΠΑΛΘ 2014-2020.

14. Την υπ' αρ. 1927/27-6-2017 (Β' 2297) πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την επιλογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων στο πλαίσιο του Μέτρου 19 «Στήριξη για Τοπική Ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του ΠΑΑ 2014-2020. (Δημόσια Δαπάνη ΕΓΤΑΑ: 20.000.000 €).

15. Την υπ' αρ. 3206/12-12-2016 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετικά με

την «Έγκριση προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για την επιλογή Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης του ΠΑΑ 2014-2020 και του ΕΠΑΛΘ 2014-2020 και κατανομή πιστώσεων Δημόσιας Δαπάνης» (Β' 4111).

16. Την υπό στοιχεία 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Αντικατάσταση της υπό στοιχεία 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (Β' 3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο "Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (Β' 1822) υπουργικής απόφασης "Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχος νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων""» (Β' 5968).

17. Τις εγκυκλίους της ΕΑΑΔΗΣΥ για την υλοποίηση του ν. 4412/2016 (Β' 147).

18. Το υπ' αρ. 3323/30-11-2022 έγγραφο για την σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.

19. Το υπ' αρ. 75708/28-11-2022 έγγραφο για το σύμφωνο γνώμης του ΟΠΕΚΕΠΕ.

20. Το γεγονός, ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 153/22-01-2021 (Β' 326) υπουργικής απόφασης που αφορά το Πλαίσιο υλοποίησης υπομέτρου 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)» του Μέτρου 19 (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020. Με την τροποποίηση των άρθρων 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16 και του Παραρτήματος Ι, η απόφαση έχει ως εξής:

#### Άρθρο 1

##### Σκοπός

Σκοπός της παρούσας είναι ο καθορισμός του πλαισίου υλοποίησης του υπομέτρου 19.3 του Μέτρου 19 «Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ)» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020. Ειδικότερα περιγράφονται οι ενέργειες και οι διαδικασίες που στοχεύουν στην ανάπτυξη της συνεργασίας και της δικτύωσης μεταξύ περιοχών που έχουν επιλεγεί για την παρέμβαση Τοπικών Αναπτυξιακών Στρατηγικών (ΤΑΠΤοΚ).

#### Άρθρο 2

##### Αρμόδιοι Φορείς

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ) η οποία, σύμφωνα με τον ν. 4314/2014, είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του ΠΑΑ 2014-2020 με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο.

Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) είναι ο αρμόδιος φορέας για τα παρακάτω:

- Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου και απαιτούμενων υποδειγμάτων και στοιχείων.

- Εξέταση και έγκριση των προτεινόμενων Σχεδίων Δράσης των Σχεδίων Συνεργασίας.

- Σύνταξη απόφασης ένταξης/χρηματοδότησης/τροποποίησης και ανάκλησης αυτής.

- Διοικητικός έλεγχος και αναγνώριση/εκκαθάριση των δαπανών, καθώς και επιτόπιες επισκέψεις για τον έλεγχο πρωτότυπων παραστατικών δικαιούχων.

- Έλεγχο αιτημάτων Τροποποίησης νομικών δεσμεύσεων, και έγκριση αυτών

- Παρακολούθηση υλοποίησης του υπομέτρου.

- Έλεγχος διάχυσης αποτελεσμάτων σχεδίου συνεργασίας.

- Ολοκλήρωση Πράξης.

- Για την ορθή υλοποίηση αυτού έχει εποπτικό ρόλο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης.

Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος έχει ορισθεί ως ο Οργανισμός Πληρωμών για το ΠΑΑ 2014-2020.

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης και η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- Προπαρασκευαστική φάση (αναζήτηση εταίρων, κατάρτιση σχεδίου δράσης, σύνταξη Συμφωνητικού Συνεργασίας, εξόφληση των δαπανών και αποστολή αιτήματος πληρωμής, ολοκλήρωση προπαρασκευαστικής φάσης).

- Υλοποίηση ενεργειών σχεδίου δράσης και εξόφληση αντίστοιχων δαπανών, αποστολή αιτήματος πληρωμής, διάχυση αποτελεσμάτων, ολοκλήρωση σχεδίου).

### Άρθρο 3

#### Δικαιούχοι

Δικαιούχοι των Σχεδίων Συνεργασίας είναι οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) που υλοποιούν Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης στο πλαίσιο του μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014- 2020.

Εκτός των ανωτέρω Ομάδων Τοπικής Δράσης, οι εταίροι στα Σχέδια Συνεργασίας στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ δύναται να είναι:

1) Τοπικοί φορείς που εξυπηρετούν συμφέροντα του Δημοσίου ή συλλογικά συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα, και από το καταστατικό τους προκύπτει η δυνατότητα υλοποίησης των προτεινόμενων ενεργειών οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης των τοπικών προγραμμάτων ή έχουν αποδεδειγμένη εμπειρία σχετική με το θέμα της συνεργασίας.

2) Ομάδα τοπικών δημοσίων και ιδιωτικών φορέων σε μη αγροτική περιοχή που υλοποιεί στρατηγική τοπικής ανάπτυξης εντός της Ένωσης. (Άρθρο 44 Κανον. 1305/2013)

3) Ομάδα τοπικών δημοσίων και ιδιωτικών φορέων σε μια αγροτική περιοχή που υλοποιεί στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, εντός ή εκτός της Ένωσης.

Διευκρινίζεται ότι στα Σχέδια Συνεργασίας μπορούν να συμμετέχουν, ως «παρατηρητές», ΟΤΔ τρίτων χωρών που υλοποιούν προενταξιακά προγράμματα της Ε.Ε. Στις περιπτώσεις αυτές οι ΟΤΔ τρίτων χωρών μπορούν να συμμετάσχουν σε δράσεις και της προπαρασκευαστικής αλλά και της κυρίως φάσης του Σχεδίου, με δικές τους

δαπάνες που δεν συμπεριλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του Σχεδίου Συνεργασίας και δεν υπάρχει ευθύνη ή αρμοδιότητα διαχείρισής τους από τον συντονιστή ή τους εταίρους του Σχεδίου Συνεργασίας. Στο Συμφωνητικό Συνεργασίας θα περιγράφεται η σχέση με τις ΟΤΔ «παρατηρητές».

### Άρθρο 4

#### Σχέδια Συνεργασίας

1. Ένα Σχέδιο Συνεργασίας δύναται να περιλαμβάνει δύο (2) φάσεις: 1) την «προπαρασκευαστική» φάση η οποία μπορεί να είναι προαιρετική και 2) την κυρίως φάση ή φάση υλοποίησης που είναι υποχρεωτική και αφορά στην υλοποίηση των προβλεπόμενων ενεργειών του Συμφωνητικού Συνεργασίας. Ως Σχέδιο Συνεργασίας νοείται το σύνολο της προπαρασκευαστικής (εφόσον υπάρχει) και της κυρίως φάσης.

2. Το έργο συνεργασίας δεν μπορεί να συνίσταται σε μία απλή ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, αλλά πρέπει να αποτελείται από συγκεκριμένες, δράσεις, ενέργειες λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και ευκαιρίες της SWOT ανάλυσης, σύμφωνα με την στρατηγική των Τοπικών Προγραμμάτων των συμμετεχόντων ΟΤΔ. Οι δράσεις, ενέργειες πρέπει να έχουν σαφώς καθορισμένα παραδοτέα/εκροές που δημιουργούν οφέλη για τις περιοχές παρέμβασης και να συμβάλλουν με άμεσο τρόπο στην επίτευξη των στόχων του Τοπικού Προγράμματος της εκάστοτε ΟΤΔ. Τα οφέλη των σχεδίων συνεργασίας μπορούν να έχουν επιπτώσεις/αποτελέσματα και σε περιοχές εκτός της περιοχής εφαρμογής των εγκεκριμένων τοπικών προγραμμάτων.

Ένα σχέδιο συνεργασίας επιδιώκει ενδεικτικά να επιτύχει τα ακόλουθα:

- Την ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων.

- Την ενίσχυση δράσεων για την αντιμετώπιση της φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων και της κοινωνικής απομόνωσης.

- Την δημιουργία ευκαιριών για νέους ή για γυναίκες των περιοχών παρέμβασης.

- Την ενίσχυση περιβαλλοντικών δράσεων.

- Την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων.

- Την ανάπτυξη ικανοτήτων στη μεταφορά εμπειριών στην τοπική κοινωνία.

- Τη βελτίωση του επίπεδου της ικανότητας για καινοτομία του επιχειρηματικού τομέα, και τόνωση της επιχειρηματικής απόδοσης και εξωστρέφειας.

- Την επιχειρηματική κατάρτιση και μεταφορά γνώσεων για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.

- Τις καινοτόμες και ολοκληρωμένες δράσεις για την ανάπτυξη του αειφόρου τουρισμού και την ανάπτυξη των κοινοτήτων.

Ένα σχέδιο συνεργασίας πρέπει να υλοποιείται σε πλήρη συνεργασία από τους εταίρους στο πλαίσιο κοινών και μη κοινών δράσεων αν αυτό απαιτείται.

Κάθε δράση πρέπει να αποτυπώνεται αναλυτικά στο Συμφωνητικό Συνεργασίας και θα αποτελεί τμήμα αυτού. Το Συμφωνητικό Συνεργασίας πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:



i. Να συμβάλλει στους στόχους των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης, να αποδεικνύεται η συμπληρωματικότητα του με τις επιμέρους δράσεις όλων των εμπλεκόμενων ΟΤΔ, και να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες αυτών.

ii. Να παράγει ένα μετρήσιμο αποτέλεσμα.

iii. Να συμφωνείται από τους συνεργαζόμενους εταίρους

iv. Να υλοποιείται με τη συμμετοχή όλων των συνεργαζόμενων εταίρων του σχεδίου, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στο Σχέδιο Συνεργασίας τους μη κοινές δράσεις.

Οι δράσεις πλέον των ανωτέρω, δύναται να υλοποιούνται τοπικά, εντός της περιοχής παρέμβασης ή σε κομβικά σημεία εκτός αυτής, αλλά σε κάθε περίπτωση πρέπει να προκαλούν οφέλη για την περιοχή παρέμβασης και να συνάδουν με τα αναφερόμενα στην ανωτέρω παράγραφο.

3. Για έργα συνεργασίας που δεν περιλαμβάνονται στην Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης (Φάκελος Β) των ΟΤΔ απαιτείται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης του Τοπικού Προγράμματος ή Τροποποίηση Τοπικού Προγράμματος ως προς το Υπόμετρο 19.3, προς την ΕΥΕ ΠΑΑ, με αιτιολογική έκθεση ως προς την σύνδεσή του Σχεδίου Συνεργασίας με την Τοπική Στρατηγική. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται η εξέταση της πρότασης από την ΕΥΕ ΠΑΑ ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας, του Σχεδίου Συνεργασίας, καθώς και η εξυπηρέτηση της Τοπικής Στρατηγικής μέσω της προτεινόμενης πρότασης. Στην συνέχεια προβαίνει η ΕΥΕ ΠΑΑ σε σχετική απόφαση έγκρισης ή απόρριψης του αιτήματος τροποποίησης.

Ο τελικός διατάκτης της εν λόγω απόφασης είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

4. Για τη συμμετοχή σε διακρατικό ή σε διατοπικό Σχέδιο Συνεργασίας απαιτείται η προσκόμιση αποδεικτικών εγγράφων συμμετοχής των λοιπών εταίρων του σχεδίου κατά το πρώτο αίτημα πληρωμής.

5. Κάθε Σχέδιο Συνεργασίας αποτελεί διακριτή πράξη εντός των Τοπικών Προγραμμάτων. Στην περίπτωση μείωσης του προϋπολογισμού ενός Σχεδίου Συνεργασίας απαιτείται και η μείωση του προϋπολογισμού της πράξης. Σε κάθε περίπτωση η μείωση του προϋπολογισμού ενός Σχεδίου Συνεργασίας δεν πρέπει να επηρεάζει την αποτελεσματικότητα του σχεδίου και την συμβολή του στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων των Τοπικών Προγραμμάτων. Μείωση προϋπολογισμού μπορεί να προκύψει στις ακόλουθες περιπτώσεις:

i. Αδυναμία υλοποίησης μέρους του σχεδίου συνεργασίας.

ii. αδυναμία υλοποίησης του σχεδίου συνεργασίας από έναν ή και περισσότερους εταίρους.

iii. υλοποίηση του προβλεπόμενου φυσικού αντικειμένου σε χαμηλότερο κόστος από αυτό που προβλέπεται στο Σχέδιο Συνεργασίας.

6. Η αύξηση ή η μείωση του προϋπολογισμού καθώς και η τροποποίηση ενός Σχεδίου Συνεργασίας προαπαιτεί σχετικό αίτημα τροποποίησης προς την ΕΥΕ ΠΑΑ με αναλυτική περιγραφή και τεκμηρίωση των προτεινόμενων αλλαγών ανά εταίρο (όπου απαιτείται), το τροποποιημένο Συμφωνητικό Συνεργασίας εφόσον απαιτείται, το τροποποιημένο Σχέδιο Δράσης, καθώς και την απόφαση

της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) του/των εταίρων.

7. Οι δικαιούχοι των Σχέδιων Συνεργασίας πρέπει να έχουν ολοκληρώσει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης, το αργότερο 3 μήνες πριν την καταληκτική ημερομηνία λήξης της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, ήτοι 30-9-2025 και να υποβάλλουν έως 15-11-2025 το τελικό αίτημα πληρωμής τους.

#### Άρθρο 5

##### Συντονιστής εταίρος/Εθνικός Συντονιστής

Για κάθε Σχέδιο Συνεργασίας, ως συντονιστής ή ως εθνικός συντονιστής για τις περιπτώσεις Διακρατικών Σχεδίων Συνεργασίας μπορεί να είναι μόνο ΟΤΔ η οποία υλοποιεί Τοπικό Πρόγραμμα στο πλαίσιο του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014-2020. Ο ορισμός της συντονίστριας ΟΤΔ αποτυπώνεται ρητά στο Συμφωνητικό Συνεργασίας και δεν δύναται να αλλάξει κατά την διάρκεια υλοποίησης του έργου, εκτός των περιπτώσεων:

i. Που δηλώνει αδυναμία υλοποίησης του Σχεδίου Συνεργασίας ή

ii. διαπιστωθεί αδυναμία υλοποίησης του έργου από την ΕΥΕ ΠΑΑ, εντός δύο (2) ετών από την έκδοση της υπ' αρ. 6344/26/9/2019 (Β'3769) υπουργικής απόφασης για το «Πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική) του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020»

2. Για τα συνεχιζόμενα Σχέδια Συνεργασίας της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου ως συντονιστής ορίζεται ο φορέας που ήταν συντονιστής κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

3. Ο συντονιστής εταίρος ή εθνικός συντονιστής είναι υπεύθυνος για τη διαμόρφωση του Συμφωνητικού Συνεργασίας μεταξύ των εταίρων, την υποβολή των απαιτούμενων ετήσιων εκθέσεων που αφορούν στην πορεία υλοποίησης του σχεδίου, καθώς και την υποβολή αιτημάτων τροποποίησης.

4. Ειδικότερα:

I. Είναι υπεύθυνος για το διοικητικό, διαχειριστικό και οικονομικό συντονισμό υλοποίησης του Σχεδίου Συνεργασίας,

II. αποτελεί το βασικό συνομιλητή με την ΕΥΕ ΠΑΑ και τους λοιπούς αρμόδιους φορείς, παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με την υλοποίηση και την πορεία εξέλιξης αυτού,

III. είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό του Σχεδίου Συνεργασίας και των ενεργειών που προβλέπονται σε αυτό και εποπτεύει την ορθή υλοποίησή του,

IV. τέλος, στις περιπτώσεις όπου διαπιστώσει αποκλίσεις από την εφαρμογή του Σχεδίου Συνεργασίας ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια/γεγονός που μπορεί να προκαλέσει/επηρεάσει αρνητικά την υλοποίηση του σχεδίου φέρει την ευθύνη ενημέρωσης των αρμόδιων φορέων.

#### Άρθρο 6

##### Αρμοδιότητες εταίρων - δικαιούχων

Οι δραστηριότητες και οι δαπάνες πρέπει να κατανέμονται με την αρχή της αναλογικότητας ανάμεσα στους

εταίρους έτσι ώστε όλοι οι συμμετέχοντες, ανάλογα του προϋπολογισμού και της φύσης της τοπικής τους στρατηγικής, να παίρνουν μέρος στις δράσεις του Σχεδίου Συνεργασίας. Κάθε εταίρος είναι υπεύθυνος για τις δικές του δεσμεύσεις έναντι των άλλων εταίρων και του συντονιστή του Σχεδίου Συνεργασίας βάσει του Συμφωνητικού Συνεργασίας.

Οι αρμοδιότητες των εταίρων της συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένου και του συντονιστή, ενδεικτικά έχουν ως εξής:

- Συσχέτιση στόχων συνεργασίας με το Τοπικό τους Πρόγραμμα,
- συμμετοχή στις δράσεις συνεργασίας ανάλογα με τη στοχοθέτηση και τον αντίστοιχο προϋπολογισμό του,
- ορθή υλοποίηση των δράσεων βάσει του εγκεκριμένου Σχεδίου Συνεργασίας και του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου,
- λογιστική παρακολούθηση και διεκπεραίωση ενεργειών στο ΟΠΣΑΑ κατά την υλοποίηση της συνεργασίας,
- υποβολή αιτημάτων πληρωμής, τροποποίησης αιτήματος πληρωμής από τον εκάστοτε εταίρο ή συντονιστή και ολοκλήρωσης του έργου από την συντονίστρια ΟΤΔ,
- διάχυση των αποτελεσμάτων του Σχεδίου Συνεργασίας,
- υποβολή αιτημάτων τροποποίησης Νομικής Δέσμευσης, σύμφωνα με το άρθρο 11 της παρούσας.

#### Άρθρο 7

##### Προπαρασκευαστική Φάση

1. Η προπαρασκευαστική φάση είναι προαιρετική και δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για τα Σχέδια Συνεργασίας που υλοποιήθηκαν κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 και συνεχίζουν στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, ακόμη και σε περίπτωση συμμετοχής νέων εταίρων.

2. Η προπαρασκευαστική φάση αφορά αποκλειστικά στην αναζήτηση εταίρων και στην προετοιμασία του Συμφωνητικού Συνεργασίας.

3. Η προπαρασκευαστική φάση περιλαμβάνει όλες εκείνες τις ενέργειες που απαιτούνται για την περιγραφή της συνεργασίας, των δράσεων για την επίτευξη των στόχων, τη συνάφεια του σχεδίου με τη στρατηγική του Τοπικού Προγράμματος κάθε εταίρου, τη σύνταξη του Συμφωνητικού Συνεργασίας, την κατανομή προϋπολογισμού ανά δράση και εταίρο.

4. Η προπαρασκευαστική φάση παραμένει επιλέξιμη ακόμα και αν δεν υλοποιηθεί το έργο. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποδοτική χρήση της χρηματοδότησης, οι φορείς υποχρεούνται να υποβάλουν απολογιστική έκθεση σε κάθε περίπτωση ανεξάρτητα του εάν καταλήξει ή όχι σε Συμφωνητικό Συνεργασίας.

5. Οι δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις 30.000 ευρώ για το σύνολο των εταίρων και το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου Συνεργασίας. Σε περιπτώσεις διακρατικών σχεδίων συνεργασίας τα ανωτέρω όρια αφορούν στην συμμετοχή των εταίρων της χώρας μας. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός προϋπολογισμός της προπαρασκευαστικής φάσης ανά εταίρο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 5.000 ευρώ.

6. Το Συμφωνητικό Συνεργασίας υπογράφεται από το σύνολο των εταίρων και αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της προπαρασκευαστικής φάσης του σχεδίου, εκτός των περιπτώσεων της παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

7. Σε κάθε περίπτωση, μέχρι 30-9-2020 πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι ενέργειες της προπαρασκευαστικής φάσης για νέα Σχέδια Συνεργασίας, ακόμη και σε περίπτωση που η προπαρασκευαστική φάση δεν καταλήξει σε Συμφωνητικό Συνεργασίας σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου. Οι δαπάνες πέραν αυτού του χρονικού ορίου δεν μπορεί να καταστούν επιλέξιμες για την προπαρασκευαστική φάση.

8. Απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση απόφασης ένταξης της προπαρασκευαστικής φάσης για έργα συνεργασίας που δεν περιλαμβάνονται στην Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των ΟΤΔ (ΦΑΚΕΛΟΣ Β) είναι να προηγηθεί η τροποποίηση του Τοπικού Προγράμματος ή τροποποίησης του Τοπικού Προγράμματος ως προς το υπομέτρο 19.3.

9. Σε περίπτωση που το προτεινόμενο σχέδιο δεν καταλήξει σε Συμφωνητικό Συνεργασίας ορίζεται ένας εταίρος ως συντονιστής για την υποβολή της αίτησης στήριξης.

10. Για την έκδοση της απόφασης ένταξης της προπαρασκευαστικής φάσης απαιτείται ο συντονιστής για τα σχέδια διατοπικής συνεργασίας ή ο εθνικός συντονιστής για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας να υποβάλλει στο ΟΠΣΑΑ αίτηση στήριξης για το σύνολο της προπαρασκευαστικής φάσης, ανά Σχέδιο Συνεργασίας, και να αποστείλει το αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης στην ΕΥΕ ΠΑΑ.

Μετά την αξιολόγηση των αιτήσεων από την ΕΥΕ ΠΑΑ και την ένταξη τους στο ΟΠΣΑΑ, δημιουργούνται οι Νομικές Δεσμεύσεις των εταίρων.

11. Μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης του συντονιστή για το σύνολο των εταίρων, ανά Σχέδιο Συνεργασίας απαιτείται έκδοση απόφασης ένταξης (ανά Σχέδιο Συνεργασίας) από την ΕΥΕ ΠΑΑ η οποία φέρει τον τίτλο της πράξης, τον Κωδικό ΟΠΣΑΑ, τον συνολικό προϋπολογισμό των εθνικών εταίρων, τους εταίρους, το χρηματοδοτικό σχήμα της πράξης, την περίοδο επιλεξιμότητας της πράξης, τους όρους χρηματοδότησης, και τις γενικές διατάξεις.

Ο τελικός διατάκτης της εν λόγω απόφασης είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ»

12. Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης υποβάλλεται μόνο ένα αίτημα πληρωμής για το σύνολο δαπανών της προπαρασκευαστικής φάσης, ανά Σχέδιο Συνεργασίας από τον εκάστοτε εταίρο.

13. Η ΕΥΕ ΠΑΑ για την καταχώρηση στο ΟΠΣΑΑ της ολοκλήρωσης πράξης προβαίνει στην έκδοση Βεβαίωσης υλοποίησης της προπαρασκευαστικής φάσης του διατοπικού/διακρατικού Σχεδίου Συνεργασίας. Ο τελικός διατάκτης της εν λόγω Βεβαίωσης υλοποίησης είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών.

#### Άρθρο 8 Κυρίως Φάση Υλοποίησης

1. Η κυρίως φάση κάθε σχεδίου συνεργασίας πρέπει να υλοποιείται βάσει του Σχεδίου Δράσης και των προβλεπόμενων στο Συμφωνητικό Συνεργασίας.

2. Για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας πρέπει το αργότερο μέχρι το 1ο αίτημα πληρωμής, να υποβληθούν στην ΕΥΕ ΠΑΑ οι εγκρίσεις των διακρατικών εταίρων της συνεργασίας από τις αρμόδιες αρχές των χωρών τους, ή εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό, η έγκριση τουλάχιστον ενός διακρατικού εταίρου συνοδευόμενη με επαρκή τεκμηρίωση από την οποία να προκύπτει η διασφάλιση των στόχων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του σχεδίου. Στην περίπτωση εταίρων ως παρατηρητές που προέρχονται από κράτη εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η σχετική έγκριση πρέπει να έχει εκδοθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας τους. Οι ανωτέρω εγκρίσεις πρέπει να υποβάλλονται και επίσημα μεταφρασμένες στα ελληνικά.

3. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 της παρούσας, εάν έπειτα από δύο έτη από την έκδοση της απόφασης ένταξης του Σχεδίου Δράσης δεν υποβληθεί αίτημα πληρωμής, από κανέναν εταίρο ανακαλείται η απόφαση ένταξης του Σχεδίου Δράσης. Επιπρόσθετα, εάν έπειτα από δύο έτη από την έκδοση της απόφασης ένταξης του Σχεδίου Δράσης δεν έχει υποβληθεί αίτημα πληρωμής από εταίρο ή εταίρους του εν λόγω Σχεδίου Συνεργασίας, αυτοί απεντάσσονται από αυτό. Ο τελικός διατάκτης των εν λόγω αποφάσεων είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών.

#### Άρθρο 9 Σχέδιο Δράσης/Απόφαση ένταξης

1. Απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση απόφασης ένταξης της κυρίως φάσης για έργα συνεργασίας που δεν περιλαμβάνονται στην Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης (Φάκελος Β) των Ομάδων Τοπικής Δράσης, είναι να προηγηθεί η τροποποίηση του Τοπικού Προγράμματος ή τροποποίηση του Τοπικού Προγράμματος ως προς το υπομέτρο 19.3.

2. Το Σχέδιο Δράσης πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις, ενέργειες λαμβάνοντας υπόψη τη στρατηγική των τοπικών προγραμμάτων των συμμετεχόντων εταίρων - ΟΤΔ. Οι δράσεις αυτές πρέπει να είναι καθορισμένες, να δημιουργούν οφέλη για τις περιοχές παρέμβασης και να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των τοπικών προγραμμάτων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 της παρούσας.

3. Η κυρίως φάση κάθε συνεργασίας πρέπει να υλοποιείται βάσει των προβλεπόμενων του Σχεδίου Δράσης και του επισυναπτόμενου Συμφωνητικού Συνεργασίας.

4. Το Σχέδιο Δράσης πρέπει να υλοποιείται σε πλήρη συνεργασία από τους εταίρους στο πλαίσιο κοινών δράσεων και μη κοινών δράσεων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 της παρούσας.

5. Για την έκδοση απόφασης ένταξης από την ΕΥΕ ΠΑΑ του Σχεδίου Δράσης είναι απαραίτητη η αναλυτική περιγραφή της συνάφειας και οι στόχοι του σχεδίου με τη στρατηγική του Τοπικού Προγράμματος του κάθε

εταίρου, οι φάσεις και οι ενέργειες, καθώς και οι δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων αυτού. Ο συντονιστής εταίρος για τα σχέδια διατοπικής συνεργασίας ή ο εθνικός συντονιστής για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας, μετά την υποβολή των παραπάνω από τους συμμετέχοντες εταίρους υποβάλλει στο ΟΠΣΑΑ αίτηση στήριξης για το σύνολο της κυρίως φάσης του Σχεδίου Συνεργασίας και αποστέλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης συνοδευόμενη από αναλυτικό Φάκελο (Σχέδιο Δράσης και Συμφωνητικό Συνεργασίας), προκειμένου να εκδοθεί η σχετική απόφαση ένταξης του Σχεδίου Δράσης. Σε περίπτωση που ο διακρατικός εταίρος έχει ήδη λάβει απόφαση έγκρισης από την αρμόδια υπηρεσία της χώρας του, πρέπει να επισυναφθεί.

Η απόφαση ένταξης του Σχεδίου Δράσης εκδίδεται από την ΕΥΕ ΠΑΑ το αργότερο εντός 3 μηνών από την ημερομηνία υποβολής του πλήρους και ορθά συμπληρωμένου φακέλου και καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ. Ο τελικός διατάκτης της εν λόγω απόφασης είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

Η απόφαση ένταξης του Σχεδίου Δράσης συνεπάγεται και απόφαση ένταξης του Σχεδίου Συνεργασίας.

Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών θα οριστεί καταληκτική ημερομηνία ένταξης των Σχεδίων Δράσης Διατοπικών/Διακρατικών Συνεργασιών ή/και νέων εταίρων, καθώς και της αύξησης ή διαφοροποίησης του φυσικού αντικείμενου του Σχεδίου Δράσης με αύξηση του προϋπολογισμού.

6. Κάθε απόφαση ένταξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: τον τίτλο της πράξης, τον Κωδικό ΟΠΣΑΑ, τον συνολικό προϋπολογισμό της πράξης των εθνικών εταίρων, τους εταίρους, το χρηματοδοτικό σχήμα της πράξης, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, την περίοδο επιλεξιμότητας της πράξης, τους όρους χρηματοδότησης, και τις γενικές διατάξεις.

7. Το Σχέδιο Δράσης πρέπει να προβλέπει σαφώς καθορισμένα παραδοτέα, που ωφελούν το σύνολο των περιοχών που συμμετέχουν. Οι επιμέρους ενέργειες του Σχεδίου μπορούν να χρηματοδοτηθούν ή/και να υλοποιηθούν:

- i. Από μεμονωμένο δικαιούχο ή
- ii. από κοινού από περισσότερους δικαιούχους.

Το Σχέδιο Συνεργασίας (υπόδειγμα του οποίου επισυνάπτεται στο παράρτημα ΙΙ της παρούσας) κατ' ελάχιστον πρέπει να περιλαμβάνει:

- i. Γραπτή αναφορά όλων των εταίρων με τα ονόματα και τις διευθύνσεις τους.
- ii. Στις περιπτώσεις Διακρατικών Συνεργασιών τα στοιχεία των Διαχειριστικών Αρχών ή άλλων αρμοδίων Υπηρεσιών.
- iii. Περιγραφή του Σχεδίου Δράσης.
- iv. Αναλυτική περιγραφή των στόχων του Σχεδίου Δράσης.
- v. Για κάθε συμμετέχουσα Ο.Τ.Δ. πρέπει να τεκμηριωθεί η συσχέτιση του προτεινόμενου σχεδίου με τους στόχους του Τοπικού της Προγράμματος.
- vi. Τους δυνητικούς ωφελούμενους.



vii. Αναλυτική περιγραφή των ενεργειών και των δράσεων μέσω των οποίων θα επιτευχθεί το Σχέδιο Δράσης καθώς και αναλυτική κοστολόγηση αυτών.

viii. Τον συνολικό προϋπολογισμό ανά ενέργεια/δράση και κατανομή του σε κάθε εταίρο.

ix. Το ρόλο του κάθε εταίρου στην οργάνωση και υλοποίηση του Σχεδίου Συνεργασίας.

x. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα τα οποία πρέπει να παράγουν μετρήσιμο αποτέλεσμα, και να αποδεικνύεται η συμβολή του στην υλοποίηση των στόχων του Τοπικού Προγράμματος.

xi. Τις ενέργειες διάχυσης των αποτελεσμάτων του Σχεδίου Δράσης.

Στην περίπτωση που το προτεινόμενο Σχέδιο Συνεργασίας αποτελεί συνέχεια προηγούμενων εφαρμογών πρέπει να αναφερθεί το φυσικό αντικείμενο που εγκρίθηκε και υλοποιήθηκε κατά την προηγούμενη εφαρμογή, καθώς και τα χρηματοδοτικά του στοιχεία και οι συμμετέχοντες φορείς. Στις περιπτώσεις συνεχόμενων σχεδίων συνεργασίας το φυσικό αντικείμενο πρέπει να διαφοροποιείται.

#### Άρθρο 10

##### Συμφωνητικό Συνεργασίας

1. Μεταξύ των εταιρών της συνεργασίας συνάπτεται Συμφωνητικό Συνεργασίας υπογεγραμμένο από όλα τα μέλη.

2. Το Συμφωνητικό Συνεργασίας ενέχει θέση ιδιωτικού συμφωνητικού. Στις περιπτώσεις διακρατικών συνεργασιών απαιτείται η επίσημη μετάφραση του σχετικού συμφωνητικού πριν την υποβολή του στην ΕΥΕ ΠΑΑ.

3. Στο Συμφωνητικό Συνεργασίας περιγράφονται τα καθήκοντα και οι δαπάνες που επιμερίζονται μεταξύ των δικαιούχων κατά τρόπο ώστε καθένας από αυτούς να συμμετέχει σε δραστηριότητες του Σχεδίου όχι μόνο με οικονομική συμβολή αλλά και με υλοποίηση ενεργειών.

4. Το Συμφωνητικό Συνεργασίας αποτελεί προϋπόθεση ολοκλήρωσης της προπαρασκευαστικής φάσης του σχεδίου συνεργασίας εκτός των περιπτώσεων της παρ. 4 του άρθρου 7 της παρούσας. Στις περιπτώσεις Σχεδίων Συνεργασίας που υλοποιούνται χωρίς προπαρασκευαστική φάση, το Συμφωνητικό Συνεργασίας αποτελεί προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα δαπανών της κύριας φάσης του σχεδίου.

5. Κάθε Συμφωνητικό Συνεργασίας απαιτείται να έχει γίνει στο σύνολο του αποδεκτό από όλους τους εταίρους, και θεωρείται έγκυρο μόνο όταν φέρει τις υπογραφές αυτών.

6. Στο Συμφωνητικό Συνεργασίας πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα αποχώρησης ενός ή περισσότερων εταιρών ή και η ένταξη νέων, έπειτα και από τη σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των υπολοίπων εταιρών. Ως τελική ημερομηνία ένταξης νέων εταιρών σε Σχέδια Συνεργασίας ορίζεται η 30-06-2021. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις όπου κάποιο Σχέδιο Συνεργασίας που περιλαμβάνεται στο ισχύον Τοπικό Πρόγραμμα της ΟΤΔ δεν υλοποιηθεί, ή στις περιπτώσεις αύξησης του προϋπολογισμού του υπομέτρου 19.3 της ΟΤΔ, δύναται να δοθεί η δυνατότητα ένταξης νέων εταιρών σε ενταγμένα Σχέδια

Συνεργασίας λαμβάνοντας υπόψη όσα ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 4. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να προηγηθεί αίτημα του εν λόγω εταίρου για σύμφωνη γνώμη στη συντονίστρια ΟΤΔ και κατόπιν αυτής στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Στην συνέχεια απαιτείται η τροποποίηση του Τοπικού Προγράμματος της ΟΤΔ και όσα ορίζονται άρθρο 11 της παρούσας.

7. Στο Σχέδιο Δράσης πρέπει να είναι επισυναπτόμενο το Συμφωνητικό Συνεργασίας.

#### Άρθρο 11

##### Τροποποίηση Σχεδίου Δράσης (Σ.Δ.) /

##### Συμφωνητικό Συνεργασίας (Σ.Σ.) / Απόφαση ένταξης / Νομικής Δέσμευσης

1. Κατά τη φάση υλοποίησης ενός Σχεδίου Δράσης και εφόσον παραστεί ανάγκη τροποποίησης απόφασης ένταξης τόσο ο συντονιστής όσο και ο εταίρος/εταίροι προβαίνουν στην δημιουργία τροποποιητικής Νομικής Δέσμευσης στο ΟΠΣΣΑ με τα σχετικά συνημμένα δικαιολογητικά και αποστέλλουν στην ΕΥΕ ΠΑΑ το αίτημα τροποποίησης της Νομικής Δέσμευσης με την σύμφωνη γνώμη του συντονιστή και την απόφαση ΕΔΠ για ενέργεια. Παράλληλα ο συντονιστής για τα Σχέδια Διακρατικής Συνεργασίας ή ο εθνικός συντονιστής για τα Σχέδια Διακρατικής Συνεργασίας, υποβάλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ αίτημα τροποποίησης του Σχεδίου Δράσης, στο οποίο γίνεται αναλυτική περιγραφή και τεκμηρίωση των προτεινόμενων αλλαγών ανά εταίρο (όπου απαιτείται).

1.1. Η τροποποίηση της απόφασης ένταξης ενός Σχεδίου Δράσης μπορεί να αφορά σε:

- αύξηση του οικονομικού αντικείμενου, με την απαραίτητη προϋπόθεσή ότι υπάρχει διαθεσιμότητα πόρων στο Τοπικό Πρόγραμμα της ΟΤΔ και πλήρως αιτιολογημένο σχετικό αίτημα του εταίρου. Ο εταίρος δύναται να αιτηθεί αύξηση του εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού και της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης του Σχεδίου Δράσης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) Αύξηση ή διαφοροποίηση του φυσικού αντικείμενου του Σχεδίου Δράσης με αύξηση του προϋπολογισμού του και σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 της παρούσας.

- β) Στο ποσό που αντιστοιχεί στο ΦΠΑ αυτής, σε περίπτωση που ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος και ο δικαιούχος δεν τον είχε υπολογίσει κατά την αίτηση στήριξης. Η συγκεκριμένη διάταξη δεν αφορά το ΦΠΑ των δαπανών που έχουν συμπεριληφθεί σε αιτήματα πληρωμής, που έχουν ήδη πληρωθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, πριν την υποβολή του αιτήματος τροποποίησης της Απόφασης Ένταξη ή/και Νομικής Δέσμευσης, από τον Δικαιούχο.

- γ) Σε περίπτωση εισόδου νέου εταίρου στο Σχέδιο Δράσης και σύμφωνα με το άρθρο 10 της παρούσας.

- Μείωση του προϋπολογισμού της απόφασης ένταξης (Σχεδίου Δράσης). Η μείωση του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου Συνεργασίας, καθώς και η μείωση του προϋπολογισμού του εκάστοτε εταίρου, εάν υπερβαίνει το 20%, εκλαμβάνεται ως μη υλοποίηση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της παρούσας και επιφέρει, ανάκληση της απόφασης ένταξης ή την τροποποίησή της με απένταξη του/των εν λόγω εταιρών, μείωση του

Τοπικού τους Προγράμματος και επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν ως αχρεωστήτως καταβληθέντα.

- Παράταση χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης του Σχεδίου Συνεργασίας σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 4 της παρούσας.

- Διόρθωση προφανών σφαλμάτων (άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2013).

1.2. Η ΕΥΕ ΠΑΑ μετά την εξέταση του αιτήματος τροποποίησης του Σχεδίου Δράσης, προβαίνει σε σχετική απόφαση έγκρισης ή απόρριψης του. Σε περίπτωση απόρριψης ενημερώνει εγγράφως τον συντονιστή για τα Σχέδια Διατοπικής Συνεργασίας ή τον εθνικό συντονιστή για τα Σχέδια Διακρατικής Συνεργασίας, ο οποίος και έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας διαδικασίας τροποποίησης από την ΕΥΕ ΠΑΑ. Σε περίπτωση έγκρισης του αιτήματος, ο τελικός διατάκτης της τροποποίησης απόφασης ένταξης και Νομικής Δέσμευσης είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ ενημερώνοντας τα σχετικά πεδία.

2. Σε περίπτωση που η τροποποίηση του Σχεδίου Δράσης συνδέεται με Τροποποίηση Νομικής Δέσμευσης χωρίς αύξηση προϋπολογισμού της πράξης, αυτή μπορεί να αφορά σε:

- Μεταφορές ποσών μεταξύ «κατηγοριών δαπανών»,
- πρόσθεση νέας «κατηγορίας δαπάνης»,
- διόρθωση προφανών σφαλμάτων (άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2013).

2.1. Ο εταίρος/εταίροι κατά περίπτωση, υποβάλλει στο ΟΠΣΑΑ τροποποίηση Νομικής Δέσμευσης και αποστέλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ το αίτημα τροποποίησης της Νομικής Δέσμευσης, την απόφαση της ΕΔΠ καθώς και την σύμφωνη γνώμη του συντονιστή για τα Σχέδια Διατοπικής Συνεργασίας ή του εθνικού συντονιστή για τα Σχέδια Διακρατικής Συνεργασίας. Παράλληλα ο συντονιστής για τα Σχέδια Διατοπικής Συνεργασίας ή ο εθνικός συντονιστής για τα Σχέδια Διακρατικής Συνεργασίας, υποβάλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ το τροποποιημένο Σχέδιο Δράσης, στο οποίο γίνεται αναλυτική περιγραφή και τεκμηρίωση των προτεινόμενων αλλαγών ανά εταίρο (όπου απαιτείται).

2.2. Η ΕΥΕ ΠΑΑ μετά την εξέταση του αιτήματος τροποποίησης της Νομικής Δέσμευσης, προβαίνει σε σχετική απόφαση έγκρισης ή απόρριψής του. Σε περίπτωση απόρριψης ενημερώνει εγγράφως τον εταίρο, και του δίνεται η δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, με το οποίο συνεπάγεται η έναρξη νέας προθεσμίας για την ΕΥΕ ΠΑΑ.

2.3. Σε περίπτωση έγκρισης του αιτήματος Νομικής Δέσμευσης του Σχεδίου Συνεργασίας, ο τελικός διατάκτης της απόφασης έγκρισης τροποποίησης Νομικής Δέσμευσης είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών. Η απόφαση αναρτάται, στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και εγκρίνεται η Νομική Δέσμευση στο ΟΠΣΑΑ.

3. Σε περίπτωση τροποποιήσεων ήσσονος σημασίας (εντός διακριτών τμημάτων), που είναι επουσιώδεις και δεν επηρεάζουν τα στοιχεία της πράξης, ο συντονιστής γνωστοποιεί στην ΕΥΕ ΠΑΑ τις αλλαγές, αποστέλλοντας το τροποποιημένο Σχέδιο Δράσης, καθώς και τις σχετικές αποφάσεις της ΕΔΠ.

4. Σε κάθε περίπτωση τα ανωτέρω αιτήματα τροποποιήσεων, πρέπει να τεκμηριώνουν ότι εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες της πράξης και ότι δεν αλλοιώνουν το αποτέλεσμα της αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης.

5. Στις περιπτώσεις που οι ανωτέρω τροποποιήσεις επιφέρουν αλλαγές του Συμφωνητικού Συνεργασίας, αυτό αποστέλλεται μαζί με το αίτημα στην ΕΥΕ ΠΑΑ.

6. Σε κάθε περίπτωση το αίτημα τροποποίησης προηγείται του αιτήματος πληρωμής, εφόσον το αίτημα πληρωμής σχετίζεται με την τροποποίηση.

#### Άρθρο 12

Δαπάνες προπαρασκευαστικής και της κυρίως φάσης υλοποίησης του Σχεδίου Συνεργασίας.

1. Επιλέξιμες θεωρούνται οι ενέργειες και οι αντίστοιχες δαπάνες που αφορούν στην προετοιμασία του Σχεδίου Συνεργασίας (προπαρασκευαστική φάση) καθώς και στην υλοποίηση των δράσεων που περιγράφονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Συνεργασίας.

2. Επιλέξιμες δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης για νέα Σχέδια Συνεργασίας αποτελούν μόνο οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί από την ημερομηνία υποβολής της Τοπικής Στρατηγικής (φάκελος Β) και μέχρι την ημερομηνία υπογραφής του Συμφωνητικού Συνεργασίας μεταξύ των εταίρων και όχι πέραν τις 30-9-2020.

3. Για τα Σχέδια Συνεργασίας που δεν περιλαμβάνονταν στην Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των ΟΤΔ και εγκρίθηκαν από την ΕΥΕ ΠΑΑ μετά την υποβολή του (ΦΑΚΕΛΟΥ Β), η επιλεξιμότητα των δαπανών της προπαρασκευαστικής φάσης ξεκινάει από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος στην ΕΥΕ ΠΑΑ ως προς την τροποποίηση του Τοπικού Προγράμματος, ή αιτήματος τροποποίησης του Τοπικού Προγράμματος ως προς το Υπομέτρο 19.3, ή του αιτήματος ως προς την έκδοση της σύμφωνης γνώμης για την συμμετοχή της ΟΤΔ σε νέα Σχέδια Συνεργασίας ή σχετικού εγγράφου από το συντονιστή εταίρο με το οποίο γίνεται γνωστή στην ΕΥΕ ΠΑΑ η πρόθεσή του να υλοποιήσει Σχέδιο συνεργασίας.

4. Τα Σχέδια Συνεργασίας τα οποία περιλαμβάνουν προπαρασκευαστική και κυρίως φάση, οι ενέργειες και οι επιλέξιμες δαπάνες μεταξύ της προπαρασκευαστικής και της κυρίως φάσης υλοποίησης πρέπει να είναι διακριτές, και να μην επικαλύπτονται χρονικά. Ως έναρξη επιλεξιμότητας των δαπανών της κυρίως φάσης είναι η επόμενη της υπογραφής του Συμφωνητικού Συνεργασίας.

5. Το αιτούμενο ποσό πληρωμής των επιλέξιμων δαπανών της προπαρασκευαστικής φάσης αφαιρείται από τον συνολικό προϋπολογισμό του Σχεδίου Συνεργασίας, με τροποποίηση της απόφασης ένταξης της προπαρασκευαστικής φάσης και μεταφορά του υπολοίπου στην κυρίως φάση. Το αίτημα πληρωμής της προπαρασκευαστικής φάσης πρέπει να προηγηθεί της υποβολής της αίτησης στήριξης της κυρίως φάσης στο ΟΠΣΑΑ, και της υποβολής του Σχεδίου Δράσης στην ΕΥΕ ΠΑΑ.

6. Ως έναρξη της επιλεξιμότητας των δαπανών για Σχέδια Συνεργασίας που συμπεριλαμβάνονται στην Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των ΟΤΔ (κυρίως φάση) είναι η ημερομηνία υποβολής του Φακέλου Β.

Για όλα τα Σχέδια Συνεργασίας που δεν περιλαμβάν-



νονταν στην Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των ΟΤΔ και εγκρίθηκαν από την ΕΥΕ ΠΑΑ μετά την υποβολή του (φακέλου Β), η επιλεξιμότητα των δαπανών της κυρίως φάσης ξεκινάει από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος στην ΕΥΕ ΠΑΑ ως προς την τροποποίηση του Τοπικού Προγράμματος, ή αιτήματος τροποποίησης του Τοπικού Προγράμματος ως προς το Υπομέτρο 19.3, ή του αιτήματος ως προς την έκδοση της Σύμφωνης γνώμης της ΕΥΕ ΠΑΑ για την συμμετοχή της ΟΤΔ σε νέα Σχέδια Συνεργασίας με εξαίρεση τα νέα Σχέδια Συνεργασίας με προπαρασκευαστική φάση, των οποίων η έναρξη επιλεξιμότητας αρχίζει από την επομένη της ημερομηνίας υπογραφής των Συμφωνητικών Συνεργασίας, όπως αναφέρεται στη παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

7. Η έναρξη της επιλεξιμότητας των δαπανών για εταίρους εκτός Ομάδος Τοπικής Δράσης είναι αυτή του συντονιστή εταίρου ή του εθνικού συντονιστή σύμφωνα με τις παρ. 2, 3, 4, 6 και 7 του παρόντος άρθρου.

8. Δαπάνες που έχουν υλοποιηθεί πριν από την ημερομηνία υποβολής της Τοπικής Στρατηγικής (φάκελος Β) ή δεν περιγράφονται στο σχέδιο συνεργασίας ή δεν τεκμηριώνεται η υλοποίησή τους με αποδεικτικά στοιχεία, δεν είναι επιλέξιμες.

9. Στο πλαίσιο ενός διατοπικού ή διακρατικού Σχεδίου Συνεργασίας, τα κοινά έξοδα αφορούν διατοπικές ή διακρατικές δραστηριότητες του Σχεδίου που συνιστούν κοινή δράση, όπως αυτή ορίζεται στην πρόταση του Σχεδίου και το συντονισμό τους από τον συντονιστή εταίρο (κατά περίπτωση). Τα «κοινά έξοδα» σχετίζονται με την υλοποίηση κοινών δράσεων - και κυρίως με συγκεκριμένες δραστηριότητες με κόστος που επιμερίζεται μεταξύ των συνεργαζόμενων εταίρων. Για παράδειγμα, τα κοινά έξοδα μπορεί να αφορούν στην πληρωμή συμβουλευτικών υπηρεσιών (π.χ. πληροφορικής και άλλων), παροχή συμβουλευτικών ή/και άλλων υπηρεσιών που απαιτούνται για την παραγωγή ενός κοινού φυλλαδίου, δικτυακού τόπου, δημοσίευσης, πακέτου κατάρτισης, ενέργειες διάχυσης των αποτελεσμάτων ή άλλου κοινού «προϊόντος», για τα οποία ακολουθείται η διαδικασία κοινής ανάθεσης.

Οι κατηγορίες των κοινών εξόδων ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

i. Ενοικίαση αίθουσας για κοινές εκδηλώσεις, συναντήσεις, εργαστήρια.

ii. Υπηρεσίες συμβουλευτικής και εμπειρογνομόνων με σκοπό την ανάπτυξη κοινών προϊόντων.

iii. Μελέτες οι οποίες πρέπει να είναι απαραίτητες για την υλοποίηση μιας πράξης, του Σχεδίου Συνεργασίας.

iv. Άλλες υπηρεσίες που σχετίζονται με κοινά προϊόντα (π.χ. εκτύπωση, σχεδιασμός γραφικών για δημοσιεύσεις).

10. Η διαδικασία ανάθεσης σε τρίτους των διατοπικών/διακρατικών ενεργειών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του κάθε εταίρου και σύμφωνα με το υπ' αριθ. 789/27-2-19 (ορθή επανάληψη) της ΕΑΑΔΗΣΥ.

11. Σε περιπτώσεις κοινής ενέργειας διατοπικού σχεδίου ή κοινής ενέργειας σε εθνικό επίπεδο διακρατικού σχεδίου, η συντονίστρια ΟΤΔ/εθνική συντονίστρια αναλαμβάνει την υλοποίηση της σχετικής προκήρυξης για

λογαριασμό των συμμετεχόντων ελληνικών ΟΤΔ. Δύναται η υλοποίηση της σχετικής προκήρυξης να υλοποιηθεί από έναν εταίρο κατόπιν απόφασης του συντονιστή και έχοντας τη σύμφωνη γνώμη όλων των εταίρων σε εθνικό επίπεδο. Η σύμβαση με τον ανάδοχο υπογράφεται από όλους τους νόμιμους εκπροσώπους των ΟΤΔ εταίρων που συμμετέχουν στην δαπάνη, στην οποία πρέπει να υπάρχει και διακριτή αναφορά στην οικονομική συνεισφορά του καθενός.

12. Στις περιπτώσεις που οι εταίροι του Σχεδίου Συνεργασίας είναι άλλοι φορείς εκτός ΟΤΔ, η συντονίστρια ΟΤΔ εξασφαλίζει ότι η ανάθεση ενεργειών του σχεδίου σε τρίτους πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας που διέπουν τον εταίρο. Στην περίπτωση μη υποχρέωσης διενέργειας διαγωνισμού, η συντονίστρια ΟΤΔ εξασφαλίζει ότι ο εταίρος αναθέτει τις επιμέρους ενέργειες του Σχεδίου Συνεργασίας με τους ευνοϊκότερους δυνατούς όρους.

13. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κατάτμηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ενεργειών του Σχεδίου Συνεργασίας.

Αναλυτικότερα οι επιλέξιμες δαπάνες της προπαρασκευαστικής και της κυρίως φάσης υλοποίησης του Σχεδίου Συνεργασίας παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι.

#### Άρθρο 13

##### Είδος ενίσχυσης

Η ένταση ενίσχυσης της προπαρασκευαστικής φάσης αλλά και της φάσης υλοποίησης των συνεργασιών καθορίζεται σε 100%.

#### Άρθρο 14

##### Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής

1. Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης του διατοπικού/διακρατικού Σχεδίου Δράσης δύναται να χορηγηθεί, σε κάθε εταίρο, προκαταβολή έως το 50% του επιλέξιμου προϋπολογισμού (Δ.Δ.) συμμετοχής του σε κάθε διατοπικό/διακρατικό Σχέδιο Συνεργασίας που θα υλοποιήσει, σύμφωνα με τα ακόλουθα:

1.1 Ο εταίρος υποβάλλει αίτημα προκαταβολής στο ΟΠΣΑΑ και αίτημα λήψης προκαταβολής στην ΕΥΕ ΠΑΑ, προσκομίζοντας εγγυητική επιστολή τραπεζής ή άλλου χρηματοπιστωτικού οργανισμού που έχει από το νόμο το δικαίωμα έκδοσης εγγυητικών επιστολών, ποσού ίσου με το 100% της αιτούμενης προκαταβολής.

Η εγγυητική επιστολή πρέπει να εκδίδεται προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ και να έχει ισχύ αορίστου χρόνου.

1.2 Ο έλεγχος του αιτήματος πραγματοποιείται από την ΕΥΕ ΠΑΑ τα αποτελέσματα του οποίου αποτυπώνονται σε Λίστα Διοικητικού Ελέγχου Αίτησης Προκαταβολής Δικαιούχου.

1.3 Η ΕΥΕ ΠΑΑ διαβιβάζει στον ΟΠΕΚΕΠΕ Φάκελο Πληρωμής Προκαταβολής.

1.4 Ο ΟΠΕΚΕΠΕ πιστώνει το ποσό της προκαταβολής σε τραπεζικό λογαριασμό που διατηρεί ο εταίρος αποκλειστικά για την χρήση της προκαταβολής ανά Σχέδιο Συνεργασίας, και οποίος δηλώνεται στην αίτηση χορήγησης προκαταβολής. Σε περίπτωση που ο λογαριασμός είναι έντοκος, οι παραγόμενοι τόκοι επιστρέφονται στον ΕΛΕΓΕΠ.

1.5 Οι δαπάνες του υπομέτρου 19.3 δύνανται να εξοφλούνται απευθείας από τον λογαριασμό του κάθε σχεδίου συνεργασίας σε περίπτωση προκαταβολής ή/και από λογαριασμό της ΟΤΔ οπότε στη συνέχεια μεταφέρεται το αντίστοιχο ποσό από τον παραπάνω λογαριασμό στο λογαριασμό της ΟΤΔ.

1.6 Απαγορεύεται η χρήση του λογαριασμού προκαταβολής του υπομέτρου 19.3. για οποιοσδήποτε άλλο λόγο πέραν των πληρωμών των πράξεων. Σε περίπτωση που αυτό διαπιστωθεί, από τους αρμόδιους φορείς ελέγχου, τότε το ποσό το οποίο αντλήθηκε για άλλους σκοπούς επιστρέφεται άμεσα στον ειδικό λογαριασμό, μαζί με τους τόκους που αντιστοιχούν από την ημερομηνία ανάληψης του ποσού για άλλο λόγο πέραν των πληρωμών των πράξεων έως την ημερομηνία επιστροφής στον ανωτέρω ειδικό λογαριασμό.

1.7 Εφόσον ο εταίρος δεν επιλέξει να λάβει προκαταβολή, τότε στην πρώτη πληρωμή δηλώνει ένα λογαριασμό, για την καταβολή της ενίσχυσης στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.3 στον οποίο είναι δικαιούχος.

#### Άρθρο 15

##### Απόσβεση προκαταβολής

Η αντιστοιχούσα απόσβεση της προκαταβολής δύναται να πραγματοποιηθεί με την τελική πληρωμή του κάθε Σχεδίου Συνεργασίας από τον εκάστοτε διακαιούχο, και την επιμέρους έκθεση ολοκλήρωσης του υποέργου ή με το αίτημα πληρωμής που έπεται της προκαταβολής.

#### Άρθρο 16

##### Διοικητικός έλεγχος αιτημάτων πληρωμής

Ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων πληρωμής της προπαρασκευαστικής φάσης και της κυρίας φάσης των σχεδίων συνεργασίας, πραγματοποιείται από την ΕΥΕ ΠΑΑ.

Απαραίτητη προϋπόθεση συμμετοχής σε Σχέδια Συνεργασίας των φορέων που αναφέρονται στο άρθρο 3 σημ. 1, 2, 3, είναι να διαθέτουν το ποσό συμμετοχής τους, για την υλοποίηση των δράσεών του.

Η καταβολή ενίσχυσης της προπαρασκευαστικής φάσης πραγματοποιείται άπαξ με την ολοκλήρωσή της, αρκεί οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες να είναι εξοφλημένες, επιλέξιμες και τεκμηριωμένες.

Ο κάθε εταίρος αφού υποβάλλει το αίτημα πληρωμής στο ΟΠΣΑΑ επισυνάπτοντας το Συμφωνητικό Συνεργασίας, (εκτός των περιπτώσεων της παρ. 4 του άρθρου 7 της παρούσας) την απολογιστική έκθεση και την Βεβαίωση Υλοποίησης Δαπανών, αποστέλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ το αίτημα συνοδευόμενο με τα παραστατικά δαπανών σε φωτοαντίγραφο.

Μετά την αναγνώριση και εκκαθάριση δαπανών της προπαρασκευαστικής φάσης, η κάθε ΟΤΔ σφραγίζει όλα τα πρωτότυπα παραστατικά δαπανών που περιλαμβάνονται στο αίτημα πληρωμής με την ένδειξη: "επιχορηγήθηκε από το ΠΑΑ 2014-2020 στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.3 για ποσό.....». Για τα παραστατικά των εταίρων ενός σχεδίου συνεργασίας εκτός ΟΤΔ ακολουθείται η παραπάνω διαδικασία. Τα σφραγισμένα παραστατικά αποστέλλονται στην ΕΥΕ ΠΑΑ σε ψηφιοποιημένη μορφή.

Η καταβολή της ενίσχυσης της κυρίας φάσης πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε φάση του Σχεδίου Συνεργασίας. Για το σκοπό αυτό:

1. Ο κάθε εταίρος υποβάλλει Βεβαίωση Υλοποίησης Δαπανών στον συντονιστή εταίρο/εθνικό συντονιστή. Ο συντονιστής εφόσον ελέγξει τα επιμέρους αιτήματα πληρωμών των εταίρων, ως προς την υλοποίηση των δαπανών οι οποίες πρέπει να είναι σύμφωνες με το Σχέδιο Συνεργασίας, συντάσσει έγγραφο με τη σύμφωνη γνώμη του προκειμένου ο εταίρος να υποβάλλει αίτημα πληρωμής στην ΕΥΕ ΠΑΑ.

2. Ο συντονιστής εταίρος ή ο εθνικός συντονιστής κοινοποιεί το σύμφωνο γνώμης με την επισυναπτόμενη Βεβαίωση Υλοποίησης Δαπανών του εκάστοτε εταίρου στην ΕΥΕ ΠΑΑ.

Στη συνέχεια ο κάθε εταίρος υποβάλλει αίτημα πληρωμής στο ΟΠΣΑΑ και το αποστέλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Στο αίτημα πληρωμής του κάθε εταίρου/δικαιούχου αναλύονται ανά ενέργεια οι δαπάνες, και συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

i. Βεβαίωση υλοποίησης δαπανών οι οποίες αναλύονται ανά ενέργεια.

ii. Εξοφληθέντα παραστατικά δαπανών του εταίρου του σχεδίου σε φωτοαντίγραφο.

iii. Τιμολόγια, όπου αναγράφεται η αιτιολογία, ο δικαιούχος/δικαιούχοι, το Σχέδιο Συνεργασίας και το Πρόγραμμα σε φωτοαντίγραφο.

iv. Κάθε έγγραφο/δικαιολογητικό που αποδεικνύει τη νομιμότητα των δαπανών του σχεδίου (διαδικασία ανάθεσης, παραλαβής κ.λπ.) σε φωτοαντίγραφο.

v. Αποδεικτικά στοιχεία παραδοτέων (έντυπο υλικό, φωτογραφικό υλικό κ.λπ.) σε φωτοαντίγραφο.

vi. Κίνηση του λογαριασμού του υπομέτρου 19.3 και του λογαριασμού της ΟΤΔ (όπου απαιτείται) από τον οποίο γίνονται οι πληρωμές στο πλαίσιο του προγράμματος.

vi. Αναλυτικά καθολικά των υπό έλεγχο δαπανών του εταίρου του σχεδίου.

vii. Την σύμφωνη γνώμη συντονιστή εταίρου.

viii. Προσκλήσεις και πρακτικά συνάντησης, εντολές μετακίνησης, παρουσιολόγια, εισιτήρια, κάρτα επιβίβασης, τιμολόγια ξενοδοχείων, δικαιολογητικά πληρωμής ξενοδοχείων για τη διαμονή και λοιπά αποδεικτικά έγγραφα. Σε περίπτωση συμμετοχής σε εκθέσεις, εκδηλώσεις, συνέδρια κ.λπ. απαιτείται σύντομη περιγραφή ενεργειών.

3. Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο δικαιούχος προσκομίζει οικονομικές προσφορές. Εφόσον το μοναδιαίο ανά τεμάχιο κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000€, ή τα 5.000€ συνολικού ποσού ανά είδος, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για το εν λόγω τεμάχιο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον δυο (2). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα. Η ΕΥΕ ΠΑΑ καλείται να αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές. Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΕΥΕ ΠΑΑ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

4. Μετά την οριστική υποβολή της αίτησης πληρωμής από τον κάθε εταίρο στο ΟΠΣΑΑ δημιουργείται αυτόματα διοικητικός έλεγχος. Η ΕΥΕ ΠΑΑ μετά τον διοικητικό έλεγχο των δικαιολογητικών, καταχωρίζει το αποτέλεσμα αυτού επισυνάπτοντας και το Πρακτικό Διοικητικού Ελέγχου Δαπανών στο ΟΠΣΑΑ.

Το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου σε περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμης δαπάνης αποστέλλεται στον εκάστοτε εταίρο και κοινοποιείται στο συντονιστή.

Μετά την αναγνώριση και εκκαθάριση δαπανών η κάθε ΟΤΔ σφραγίζει όλα τα πρωτότυπα παραστατικά δαπανών που περιλαμβάνονται στο αίτημα πληρωμής με την ένδειξη: "επιχορηγήθηκε από το ΠΑΑ 2014-2020 στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.3 για ποσό.....». Για τα παραστατικά των εταίρων ενός σχεδίου συνεργασίας εκτός ΟΤΔ ακολουθείται η παραπάνω διαδικασία. Τα σφραγισμένα παραστατικά αποστέλλονται στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 σε ψηφιοποιημένη μορφή.

5. Με την ολοκλήρωση της κύριας φάσης του κάθε εταίρου απαιτείται η υποβολή απολογιστικής Έκθεσης των δράσεων που υλοποιήσε στο πλαίσιο του Σχεδίου Συνεργασίας. Η απολογιστική έκθεση θα υποβάλλεται με το τελευταίο αίτημα πληρωμής, το οποίο πρέπει να σημανθεί στο ΟΠΣΑΑ ως τελικό αίτημα πληρωμής και πρέπει να περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν και των αντίστοιχων δαπανών, των παραδοτέων, των αποτελεσμάτων, των ενεργειών διάχυσης των αποτελεσμάτων. Παράλληλα, στις περιπτώσεις που δεν έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες ή κάποια από τις ενέργειες που περιγράφονται στο Συμφωνητικό Συνεργασίας απαιτείται σχετική αιτιολόγηση.

Μετά την συνολική ολοκλήρωση των δράσεων του Σχεδίου Συνεργασίας, και προκειμένου να αποτυπωθεί η συνολική επίτευξη των στόχων, και τα οφέλη του Σχεδίου Συνεργασίας στις περιοχές παρεμβάσεις ο συντονιστής εταίρος για τα σχέδια διατοπικής συνεργασίας ή ο εθνικός συντονιστής για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας, υποβάλλει στη ΕΥΕ ΠΑΑ την τελική έκθεση ολοκλήρωσης του Σχεδίου Συνεργασίας.

Μη ορθή υλοποίηση του Συμφωνητικού Συνεργασίας επιφέρει καταλογισμό δαπανών, ή απένταξη της πράξης ανάλογα με το είδος του ευρήματος.

6. Επιλέξιμες είναι μόνο οι δαπάνες οι οποίες προβλέπονται στην αναλυτική περιγραφή του Σχεδίου Συνεργασίας και εγκρίνονται από την ΕΥΕ ΠΑΑ.

7. Για την έκδοση Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης του Διατοπικού/Διακρατικού Σχεδίου Συνεργασίας και την καταχώρηση της στο ΟΠΣΑΑ απαιτείται αποστολή της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης από τον συντονιστή εταίρο, στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Ο τελικός διατάκτης της εν λόγω Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης είναι ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

#### Άρθρο 17

Ανάκληση αιτήματος - Διόρθωση προφανών σφαλμάτων αιτήματος πληρωμής/προκαταβολής

Οι δικαιούχοι μπορούν, οποιαδήποτε στιγμή, να ανακαλέσουν εγγράφως την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή τμήμα αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.2 του ΣΔΕ.

Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή/και τα συνοπτικά δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.3 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Τα παραπάνω αιτήματα υποβάλλονται εγγράφως στην ΕΥΕ ΠΑΑ υπογεγραμμένα από το δικαιούχο, συνοδευόμενα από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά, το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή τους.

#### Άρθρο 18

Κυρώσεις

Μετά τη διενέργεια των διοικητικών ελέγχων επί κάθε αίτησης πληρωμής από την ΕΥΕ ΠΑΑ, οι πληρωμές των δικαιούχων υπολογίζονται βάσει των ποσών που διαπιστώνεται ότι είναι επιλέξιμα. Για τον προσδιορισμό του ποσού που είναι επιλέξιμο για παροχή στήριξης καθορίζονται τα εξής:

α) Το ποσό προς καταβολή στον δικαιούχο βάσει της αίτησης πληρωμής και της απόφασης χορήγησης,

β) το ποσό προς καταβολή στον δικαιούχο κατόπιν εξέτασης της επιλεξιμότητας των δαπανών στην αίτηση πληρωμής.

Βάση του Κανονισμού (Καν. 809/2014, άρθρο 63) εάν το ποσό που καθορίζεται βάσει της υποβληθείσας από τον δικαιούχο αίτησης πληρωμής (σημείο α της παρούσας παραγράφου) υπερβαίνει το επιλέξιμο ποσό που καθορίζεται μετά την εξέταση της επιλεξιμότητας των δαπανών στην αίτηση πληρωμής (σημείο β της παρούσας παραγράφου) κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, επιβάλλεται διοικητική κύρωση επί του επιλέξιμου ποσού, η οποία ισούται με τη διαφορά μεταξύ αυτών των δύο ποσών αλλά δεν υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης. Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της ΕΥΕ ΠΑΑ ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η ΕΥΕ ΠΑΑ κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.

Στην περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμης δαπάνης ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος, για τυχόν έκφραση αντιρρήσεων ή λήψη διορθωτικών μέτρων.

Σε περίπτωση μη ανταπόκρισης εκ μέρους του δικαιούχου εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την επομένη της έγγραφης ειδοποίησης ή απόρριψης από την ΕΥΕ ΠΑΑ μέρους ή όλων των αντιρρήσεων, επιβάλλεται η επιβολή της διοικητικής κύρωσης του παραπάνω εδαφίου με ευθύνη της ΕΥΕ ΠΑΑ.

Οι μειώσεις, απορριπτικές αποφάσεις, ανακτήσεις και κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με την επιφύλαξη πρόσθετων κυρώσεων σύμφωνα με άλλες διατάξεις του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

#### Άρθρο 19

Καταλογισμός ευθυνών

Οποιαδήποτε απώλεια, ζημιά ή βλάβη υφίσταται η ΟΤΔ ή οι εμπλεκόμενοι φορείς, το προσωπικό τους ή οι εκπρόσωποί τους ή προκαλείται από αυτούς σε τρίτους



κατά την, εφαρμογή του υπομέτρου 19.3 βαρύνει αποκλειστικά τον φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή τον φορέα συμμετοχής στο Σχέδιο Συνεργασίας.

#### Άρθρο 20

Υποχρεώσεις δικαιούχων για θέματα δημοσιότητας και ενημέρωσης

Σύμφωνα με τους Εκτελεστικούς Κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 808/2014 (Άρθρο 13, Παράρτημα ΙΙΙ) και αριθ. 669/2016 (Άρθρο 1, Παράρτημα ΙΙΙ), οι δικαιούχοι πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΠΑΑ 2014-2020, είναι υποχρεωμένοι να προβούν σε ενέργειες ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τη στήριξη που λαμβάνουν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Η μη τήρηση των ελάχιστων υποχρεωτικών κανόνων ενημέρωσης επισύρει κυρώσεις από τα ευρωπαϊκά και εθνικά όργανα ελέγχου.

Οι κατ' ελάχιστον υποχρεώσεις των δικαιούχων του Υπομέτρου 19.3 ως προς την τήρηση των κανόνων δημοσιότητας και ενημέρωσης είναι:

- Για όλες τις δράσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των σχεδίων συνεργασίας, απαιτείται η ανάρτηση τουλάχιστον μίας αφίσας ελάχιστου μεγέθους Α3 ή πινακίδας σε σημείο εύκολα ορατό, σε κάθε χώρο υλοποίησης της πράξης με την αναγραφή του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου Συνεργασίας, όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα. (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ)

- Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε παραγωγή οπτικοακουστικού παραδοτέου πρέπει να εκφωνείται και να αναγράφεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020), το LEADER και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές, ενώ στο κλείσιμο της πράξης να εκφωνείται «Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

- Όσον αφορά στο βασικό στόχο της πράξης προτείνεται να είναι σύντομος και να γίνεται επικοινωνιακή επεξεργασία της διατύπωσής του, ώστε να είναι κατανοητός από το ευρύ κοινό.

- Στις περιπτώσεις ανάπτυξης ιστότοπου στο πλαίσιο του σχεδίου συνεργασίας, πρέπει να γίνεται σύντομη περιγραφή της πράξης και να αναφέρεται η χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας στην αρχική σελίδα σύμφωνα με το γραφιστικό πρότυπο που ακολουθεί. Τα λογότυπα τοποθετούνται στη σελίδα του ιστοτόπου του δικαιούχου σε θέση που είναι ορατή και μέσα στο οπτικό πεδίο της ψηφιακής συσκευής που τα απεικονίζει.

- Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω προωθητικού υλικού (έντυπου, ηλεκτρονικού ή οποιουδήποτε άλλου είδους προωθητικού υλικού) ή καταχωρίσεων στον τύπο, πρέπει να υπάρχει αναφορά στη συγχρηματοδότηση της πράξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα σύμφωνα με το γραφιστικό πρότυπο που ακολουθεί. Το έμβλημα της Ένωσης πρέπει να είναι πάντα ευδιάκριτο και να βρίσκεται σε προβεβλημένη θέση. Η θέση και το μέγεθός του είναι ανάλογη της κλίμακας του υλικού ή του εγγράφου που χρησιμοποιείται. Επίσης η αναφορά στο Ταμείο χρηματοδότησης πρέπει να είναι ευανάγνωστη. Οι δημοσιεύσεις περιλαμβάνουν αναφορές στην αρμόδια ΟΤΔ και στην αρχή διαχείρισης που έχει οριστεί για να υλοποιήσει τη συγκεκριμένη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Σε περιπτώσεις που ο εταίρος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω τηλεοπτικών μηνυμάτων πρέπει να αναφέρεται το όνομα της πράξης στο κυρίως πλαίσιο του κειμένου της διαφήμισης και αυτό του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020. Επίσης πρέπει στο τέλος του τηλεοπτικού μηνύματος να εμφανίζονται τα λογότυπα σύμφωνα με το γραφιστικό πρότυπο που ακολουθεί. Επιπλέον πρέπει να εκφωνείται η φράση: «Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

- Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω ραδιοφωνικών μηνυμάτων να αναφέρεται κατά τη διάρκεια του μηνύματος το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020), το LEADER και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές, ενώ στο κλείσιμο του μηνύματος να εκφωνείται «Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

- Οι πληροφορίες και αναφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Σημαία, Ταμείο, σύνθημα, συγχρηματοδότηση καθώς και λογότυπο LEADER) πρέπει να καταλαμβάνουν νοητά τουλάχιστον το 25% της πινακίδας, ή της αναμνηστικής πλάκας, ή της αρχικής σελίδας του ιστοτόπου. Τα γραφικά πρότυπα της Σημαίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα [http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index\\_el.htm](http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index_el.htm).

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης δεν τηρούνται οι κανόνες δημοσιότητας, επιβάλλεται ποινή στον δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 5% της δημόσιας δαπάνης του συγκεκριμένου σταδίου υλοποίησης της, πράξης με αντίστοιχη μείωση της δημόσιας δαπάνης αυτής.

## Παράρτημα Ι

### Α) Επιλέξιμες δαπάνες:

α. Προπαρασκευαστική Τεχνική Στήριξη για την προετοιμασία της κοινής / μη κοινής δράσης:

1. Έξοδα που σχετίζονται με τη διοργάνωση συναντήσεων με εν δυνάμει εταίρους (έξοδα ταξιδιού, διαμονής, αμοιβή μεταφραστή, κ.τ.λ.)
2. Έξοδα για την προετοιμασία της προτεινόμενης δράσης (συμμετοχή σε εκδηλώσεις, μελέτη απαραίτητη για την υλοποίηση της δράσης, παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για συγκεκριμένα θέματα, έξοδα μετάφρασης, κ.τ.λ.)

β. Φάση υλοποίησης

1. Αμοιβές και έξοδα τρίτων για την τεχνική υποστήριξη των ενεργειών του σχεδίου , εξωτερικοί συνεργάτες για συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, αξιολόγηση του σχεδίου)
2. Διοργάνωση και συμμετοχή σε εκθέσεις, συνέδρια, ημερίδες, συναντήσεις, συσκέψεις εργασίας, παρεμφερείς εκδηλώσεις κ.λπ.
3. Δαπάνες ενημέρωσης, προβολής και διαφήμισης.
4. Δημιουργία ιστοσελίδων, δικτυακών τόπων, βάσεων δεδομένων κ.λπ.
5. Απόκτηση κοινών λογισμικών προγραμμάτων που εξυπηρετούν το συγκεκριμένο σχέδιο συνεργασίας.
6. Δράσεις ανάδειξης τοπικών στοιχείων (φυσικών, πολιτιστικών πόρων κλπ) .
7. Δαπάνες μετάφρασης και διερμηνείας.
8. Δημιουργία cluster
9. Διοργάνωση εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών εργαστηρίων
10. Δαπάνες υποδοχής και φιλοξενίας, για τους συντελεστές μιας πράξης.
11. Δαπάνες σύστασης φορέα διατοπικής / διακρατικής συνεργασίας.
12. Μελέτες οι οποίες πρέπει να είναι απαραίτητες για την υλοποίηση μιας αυτοτελούς πράξης.
13. Η συνολική δαπάνη των εξόδων μετακίνησης των στελεχών των εταίρων που εμπλέκονται με την υλοποίηση των σχεδίων συνεργασίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του εκάστοτε εταίρου ανά σχέδιο διατοπικής συνεργασίας και το 15% της διακρατικής συνεργασίας.
14. Το ύψος δαπανών μετακίνησης του συντονιστή εταίρου, μπορεί να ανέλθει έως 15% του συνολικού προϋπολογισμού της συντονίστριας ΟΤΔ ανά σχέδιο διατοπικής συνεργασίας και το 20% ανά σχέδιο διακρατικής συνεργασίας.
15. Οι δαπάνες για τις μετακινήσεις και διαμονή των μελών του φορέα εταίρου/της ΟΤΔ (ΕΔΠ) ή εκπροσώπων φορέων της περιοχής παρέμβασης δύναται να είναι

επιλέξιμες ,μόνο στις περιπτώσεις που αποδεικνύεται η αναγκαιότητα της συμμετοχής τους για την υλοποίηση της πράξης, και δεν μπορεί να υπερβεί το 3% του συνολικού προϋπολογισμού της ΟΤΔ ανά σχέδιο διατοπικής συνεργασίας και το 5% του συνολικού προϋπολογισμού της ΟΤΔ ανά σχέδιο διακρατικής συνεργασίας.

16.Για οποιαδήποτε άλλη μετακίνηση ατόμου που δεν ανήκει στην πιο πάνω κατηγορία, δύναται να είναι επιλέξιμη η δαπάνη μετακίνησης του μόνο στις περιπτώσεις που αιτιολογείται η αναγκαιότητα της συμμετοχής του για την υλοποίηση της πράξης.

Για την επιλεξιμότητα των δαπανών μετακινήσεων εφαρμόζεται η υπ' αριθ. 2/68332/ΔΕΠ/2016 (Β'2943) Κοινή Υπουργική Απόφαση σχετικά με «Ρυθμίσεις για τις μετακινήσεις στο πλαίσιο ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των ΠΑΑ και ΕΠΑΛΘ, του ΕΟΧ και του Μηχανισμού Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη» και όπως κάθε φορά ισχύει.

Η επιλέξιμη δαπάνη για το σύνολο των μετακινούμενων είναι αυτή της κατηγορίας II (λοιποί μετακινούμενοι) σύμφωνα με το ν. 4336/2015.»

Η οποιαδήποτε μετακίνηση εκτός του προσωπικού της ΟΤΔ, καλύπτεται από πρόσκληση η οποία ενέχει απόφαση μετακίνησης.Οι δαπάνες κάλυψης είναι τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής .

17.-Δαπάνες πιλοτικής εφαρμογής σχεδίων των εταιρών για υλοποίηση μικρής κλίμακας δράσεων (σήμανση, πινακίδα στο χώρο εφαρμογής των,) και έως 5% του προϋπολογισμού της ΟΤΔ ανά σχέδιο διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας, και με την προϋπόθεση ότι:

- I. χωρίς την εν λόγω παρέμβαση η δράση δεν είναι ολοκληρωμένη και λειτουργική
- II. η παρέμβαση δεν μπορεί να αποτελέσει αυτόνομη πράξη και
- III. η πράξη αφορά Δημόσια χρήση και δεν αποτελεί Κρατική ενίσχυση

#### **β) Μη επιλέξιμες δαπάνες:**

1. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν(ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Λειτουργικές δαπάνες δικαιούχων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λπ)
3. Δαπάνες των οποίων το κόστος κρίνεται σημαντικά μεγαλύτερο από το κόστος παρόμοιων δαπανών.
4. Πληρωμές δώρων, δωρεές.
5. Επαναληψιμότητα δράσεων προηγούμενης περιόδου για συνεχιζόμενα έργα Συνεργασίας.



## Παράρτημα ΙΙ

## ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

## «ΦΑΚΕΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ»

ΜΕΤΡΟ 19 ΤΟΥ ΠΑΑ 2014 - 2020 : Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)		
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.3:	Στήριξη για την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ:		
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ*	Νέο σχέδιο συνεργασίας	
	Σχέδιο που δρομολογήθηκε την προηγούμενη προγραμματική περίοδο	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΩΝ (συμπεριλαμβανομένης της συντονίστριας ΟΤΔ)		

\*Σημειώνεται ✓

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑΣ Ο.Τ.Δ.	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	
ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
FAX	
E-MAIL	
ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ	
ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΕΠΑΦΕΣ	

\* Συμπληρώνεται μόνο για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑΣ Ο.Τ.Δ.*	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	
ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
FAX	
E-MAIL	
ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ	
ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΕΠΑΦΕΣ	

\* Αφορά μόνο τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν περισσότερες της μιας ελληνικές Ο.Τ.Δ.).

<b>ΕΤΑΙΡΟΙ - ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ *</b>	
<b><u>ΕΤΑΙΡΟΣ 1</u></b>	
Επωνυμία	
Ταχυδρομική Διεύθυνση	
Τηλέφωνο	
Fax	
E-mail	
Νόμιμος εκπρόσωπος	
Αρμόδιος για επαφές	
<b><u>ΕΤΑΙΡΟΣ 2</u></b>	
Επωνυμία	
Ταχυδρομική Διεύθυνση	
Τηλέφωνο	
Fax	
E-mail	
Νόμιμος εκπρόσωπος	
Αρμόδιος για επαφές	
<b><u>ΕΤΑΙΡΟΣ 3 (κλπ.)</u></b>	
Επωνυμία	
Ταχυδρομική Διεύθυνση	
Τηλέφωνο	
Fax	
E-mail	
Νόμιμος εκπρόσωπος	
Αρμόδιος για επαφές	

\* Με διαφορετικό χρώμα θα πρέπει να σημειωθούν οι συμμετέχοντες Φορείς που δεν είναι ΟΤΔ.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ Η ΑΛΛΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ*	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	
ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
FAX	
E-MAIL	
ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΕΠΑΦΕΣ	
ΓΛΩΣΣΕΣ ΟΜΙΛΙΑΣ	

\* Συμπληρώνεται μόνο για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας.



**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ**

(Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί εάν το προτεινόμενο σχέδιο είχε συμπεριληφθεί στην πρόταση του τοπικού προγράμματος της ΟΤΔ).

**ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ**

(Για κάθε συμμετέχουσα Ο.Τ.Δ. θα πρέπει να τεκμηριωθεί η συσχέτιση του προτεινόμενου σχεδίου με τους στόχους του τοπικού της προγράμματος).

**ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΚΑ ΤΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ**

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΘΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΣΗ ΑΥΤΩΝ**

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ			
ΕΤΟΣ	Α' ΦΑΣΗ (Συνολικό κόστος)	Β' ΦΑΣΗ (Συνολικό κόστος)	ΣΥΝΟΛΟ
2016			
2017			
2018			
2019			
2020			
2021			
2022			
2023			

### ΤΡΟΠΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ

(Να γίνει αναφορά στον τρόπο υλοποίησης του προτεινόμενου σχεδίου. Ιδιαίτερη αναφορά, αλλά και τεκμηρίωση θα πρέπει να γίνει για τις επιμέρους ενέργειες του σχεδίου που αναλαμβάνει να υλοποιήσει ο κάθε συμμετέχοντας Εταίρος καθώς και η κατανομή του ανα δράση.).

ΕΝΕΡΓΕΙΑ Α	ΔΗΜΟΣΙΑ Α ΔΑΠΑΝΗ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΚΑΘΕ		
		ΕΤΑΙΡΟ		
		ΕΤΑΙΡΟΣ 1	ΕΤΑΙΡΟΣ 2	ΕΤΑΙΡΟΣ 3
		Δημόσια Δαπάνη	Δημόσια Δαπάνη	Δημόσια Δαπάνη
B.1				
B.2				
B.3				
Κ.Ο.Κ.				
<b>ΣΥΝΟΛΟ Β ΦΑΣΗΣ</b>				

### ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ							
ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ							
	ΕΤΟΣ ...			ΕΤΟΣ ...			ΕΤΟΣ ...
<b>ΕΝΕΡΓΕΙΕ Σ Α ΦΑΣΗΣ</b>							
<b>A.1</b>							
<b>A.2</b>							
<b>ΕΝΕΡΓΕΙΕ Σ Β ΦΑΣΗΣ</b>							
<b>B.1</b>							

B.2							
-----	--	--	--	--	--	--	--

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ				
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (Από... έως...)	ΕΤΑΙΡΟΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΙ (Υπομέτρο 19.3)

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
(Αναφέρονται τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση του σχεδίου συνολικά και ανά συμμετέχοντα Φορέα. Στην περίπτωση που το σχέδιο αποτελεί συνέχεια προηγούμενων εφαρμογών να γίνει συσχέτιση με τα αποτελέσματα (θετικά ή αρνητικά) της προηγούμενης εφαρμογής).



**ΔΥΝΗΤΙΚΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ****ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ**

Εκτός των ανωτέρω μπορεί να αναφερθεί οποιοδήποτε άλλο στοιχείο που τεκμηριώνει την αναγκαιότητα υλοποίησης του προτεινόμενου σχεδίου.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

## Γραφιστικό Πρότυπο Πινακίδας / Αφίσας:

 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ		 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη		 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	
<b>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020</b>					
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ:					
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ:					
ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΡΑΞΗΣ:					
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ: ..... €					
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: ..... €					
ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ					
25% τουλάχιστον	 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		 LEADER		
	Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΠΕΝΔΥΕΙ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ				

## Γραφιστικό Πρότυπο ιστότοπου / προωθητικού υλικού / τηλεοπτικών μηνυμάτων:



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άρθρο 21  
Τελικές διατάξεις

Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.  
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 22 Δεκεμβρίου 2022

Ο Υφυπουργός

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΥΛΙΟΣ**